

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗ ΛΑΜΠΡΙΔΗ 1925-1936

Παρουσίαση κειμένου στην εκδήλωση: Έβη Τουλούπα
Επιμέλεια κειμένου: Γιολάντα Χατζή,

Το 1925 ο Γιάννης Μηλιάδης προάγεται σε Έφορο Αρχαιοτήτων β' τάξεως και τοποθετείται στην Η' Αρχαιολογική Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, με έδρα την Πρέβεζα. Τον Σεπτέμβριο της χρονιάς αυτής εγκαθίσταται στην Πρέβεζα και αναλαμβάνει υπηρεσία. Αλληλογραφεί σχεδόν καθημερινά με την Έλλη Λαμπρίδη, με την οποία έχει αισθηματικό δεσμό, γράφοντάς της μακροσκελή γράμματα στα οποία περιγράφει τις εντυπώσεις του από την πόλη, τις συνθήκες διαμονής και τις συνθήκες εργασίας του. «...Θεέ μου! Αυτή λοιπόν είναι η Πρέβεζα; Η έδρα μου! Είναι αφάνταστη η φρίκη που μ' έπιασε άμα την αντίκρουσα και ιδίως το τρισάθλιο αυτό ξενοδοχείο που με φιλοξενεί (!) και που είμαι υποχρεωμένος να μείνω απόψε». «...Τι τόπος! Στους δρόμους τριγυρίζουν ένα σωρό –πώς να τους πώ;– να Καραϊσκάκηδες να πούμε, ως εκεί επάνω, με χατζάρια, κουμπούρια, σελάχια, φέσια, κάπες...» «...Κάθομαι στο στενό και ξεβιδωμένο παληοτράπεζό μου που δε μπορώ να εργαστώ, με την καπνισμένη λάμπα, σπασμένο γυαλί, μέσα στο από κάθε άποψη αποκρουστικό και τρισάθλιο δωμάτιό μου...» Γλαφυρές είναι οι περιγραφές του για τις σχέσεις του με τους κατοίκους της πόλης και με τους τοπικούς παράγοντες: «Προ ολίγου έλαβα ένα αναπάντεχο πεσκέσι. Μια τεράστια πίττα, έξοχους και πελώριους κουραμπιέδες μιγδαλάτους από την οικογένεια Λιόντου...» «...Απόψε λοιπόν θα έχουμε τσαί με τους δικαστικούς και τον μπέη, που θα είναι αρκετά κομπλέ αν παρατεθεί και λίγο μέλι». Συχνά αναφέρεται με ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες για τα σχέδια του και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει προκειμένου να εξασφαλίσει χρηματικούς πόρους για τις εργασίες που προγραμματίζει: «...Τώρα με απασχολεί η Νικόπολη. Πρέπει να εξασφαλίσω –έστω και πρόχειρα– τα θαυμάσια ψηφιδωτά της γουρνοναασκαφής του Φιλαδελφεία. Στις πρώτες εκθέσεις που θίγω και μερικά σημαντικότερα γενικά ζητήματα που μπόρεσα ν' αντιληφθώ και εν μέρει να λύσω εδώ (σχετικά με τις απαλλοτριώσεις αρχαιολογικών τόπων, μου απάντησε το Υπουργείο ότι τις μελετάει σοβαρά και μου εγκρίνει μερικές πιστώσεις...» «...Οι δουλειές της Νικόπολης με την τελευταία συνεχή κακοκαιρία

έμειναν πίσω. Δεν έχω δε και αρκετά χρήματα ώστε να κινηθώ άνετα και μου χρειάζεται κόπος και καπατσωσύνη να ξεκολλήσω 3 χιλ. δρχ.»

Τέσσερα χρόνια μετά, σε επιστολή του από το Μπερμπάτι - Άργους, όπου έχει μεταβεί για υπηρεσιακούς λόγους, περιγράφει την πορεία της ανασκαφικής έρευνας και τα νέα αρχαιολογικά ευρήματα: «...Το μέρος της ανασκαφής απέχει 1.1/2 ώρα από το χωριό και κάθε πρωί σηκώνομαι από τις 5 για να είμαι εκεί εγκαίρως. Ευτυχώς που βρήκα ένα καλό άσπρο άλογο –τι ειρωνία!– που με πηγαίνει. Κουράζομαι όμως πολύ γιατί μου λείπουν στοιχειώδη πράγματα. Το βράδυ γυρίζω κατάκοπος και έχω άλλη δουλειά, καθάρισμα αγγείων, σημειώσεις, προμήθειες, κτλ. Κοιμούμαι πολύ άθλια και τα μάτια μου με πονούν. Τώρα είναι νύχτα που σου γράφω στην αυλή του χωριατόσπιτου που μένω με το φως μιας άθλιας λάμπας. Γύρω μου τριγυρνούν μέλισσες. Χτες το πρωί μία με κέντρισε στο αριστερό μάτι και πρίστηκα...» «...Βρήκα εδώ ένα χαμηλό τάφο που τον καθάρισα με πολύ κόπο, πάρα πολύ καλά όμως. Ως την ώρα βρήκα 15 μεγάλα και μικρά αγγεία μυκηναϊκά – όχι σπουδαία πράγματα...» Οι επιστολές του από την κοσμοπολίτικη Πάτρα, όπου έχει τοποθετηθεί από το 1933 ως Έφορος Αρχαιοτήτων της Ε' Αρχαιολογικής Περιφέρειας, δεν δείχνουν να διάγει ιδιαίτερα ευχάριστο βίο. Ο αισθηματικός δεσμός με την Έλλη Λαμπρίδη έχει διακοπεί, συνεχίζουν όμως να αλληλογραφούν και να αφηγούνται τα νέα τους και τη ζωή τους: «...Βρίσκομαι εδώ έντεκα μέρες τώρα με χαμένο εντελώς το κέφι μου μέσα στην ανόητη ατμόσφαιρα της Πάτρας. Μεγάλος ευεργέτης μου θα ήταν εκείνος που θα μ' έβγαζε από δω, όπως βγάζουν τον πνιγμένο απ' τη θάλασσα. Ανιώ θανάσιμα...» «...Ζέστη και υγρασία μαζί και κλεισούρα σ' ένα στενό κελί που είναι εδώ το γραφείο μου. Δουλειά ρουτινιάρικη κάμποση αυτό τον καιρό, αλλά το χειρότερο είναι ότι με αηδιάζει αφάνταστα το περιβάλλον. Δεν έχω κανένα κέφι ζωής και χαράς εδώ πέρα και ζω σχεδόν αποκλειστικά μόνος...»

Το 1938 ο Γ. Μηλιάδης θα μεταβεί για σπουδές στο Μόναχο και το Βερολίνο εγκαταλείποντας προς ώρας τις ανασκαφικές εργασίες.

ΟΙ «ΦΙΛΟΙ» ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Από τις εκδηλώσεις της ΕΦΑ

Εκδρομή στην Ελευσίνα (21 Οκτωβρίου 2016)

Το πρόγραμμα εκδηλώσεων του Γ' τετράμηνου 2016 συμπεριελάμβανε και μια επανάληψη της επιτυχημένης εκδρομής μας του 2010 στην Ελευσίνα. Επικοινωνήσαμε με την κα Καλλιόπη Παπαγγελή, η οποία δέχτηκε προθυμότητα να μας ξεναγήσει, την οποία και από την θέση αυτή ιδιαίτερα ευχαριστούμε. Η κα Παπαγγελή υπηρετεί στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων ως Προϊσταμένη του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων που συμπεριλαμβάνει και την Ελευσίνα. Επίσης, πέραν του καθαρώς αρχαιολογικού της έργου, ασχολείται και στηρίζει ενεργώς τη ζωή της σύγχρονης πόλης. Η εκδρομή έγινε στις 21/10/2016, και η κα Παπαγγελή μας συνόδευσε στο λεωφορείο, όπου μας ανακοίνωσε ότι θα είχαμε και την δυνατότητα να επισκεφθούμε μια έκθεση για την βιομηχανική Ελευσίνα, καθώς και ότι η πορεία της υποψηφιότητας της Ελευσίνας ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2021, βρισκόταν σε καλό δρόμο.

Το παρόν σημείωμα περιορίζεται στα της βιομηχανικής Ελευσίνας. Για μια υπόμνηση της ξενάγησης στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο, οι ενδιαφερόμενοι

αναγνώστες/τριες μπορούν να ανατρέξουν στο Τεύχος 21 (Δεκέμβριος 2010) του *ΑΝΘΕΜΙΟΥ*, σελ. 35-37. Όσα αναφέρονται εκεί, τόσο για τα πραγματολογικά στοιχεία όσο και για τη διάθεση της κας Παπαγγελή, ισχύουν επακριβώς και για την επίσκεψη μας στις 21/10/2016.

Μετά την –τρίωρη– ξενάγηση μας στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο, κατευθυνθήκαμε προς την έκθεση για τη βιομηχανική Ελευσίνα.

Η Έκθεση «Ανθρωποι και Εργαστάσια - Βιομηχανική Ελευσίνα» (24/09/2016 έως 30/11/2016, Διοικητήριο Παλαιού Ελαιουργείου)

Στο νεοϊδρυθέν από τον Δήμο Ελευσίνας «Μουσείο Νεώτερης Ιστορίας της Ελευσίνας Γεώργιος Αμπατζόγλου», η κα Παπαγγελή συμμετέχει ως μέλος της Ιδρυτικής Επιτροπής και πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής. Η έκθεση του τίτλου είναι η πρώτη δημόσια δράση της Διοικούσας Επιτροπής και μπορεί να θεωρηθεί ως μια «γενική δοκιμή» για την μελλοντική συγκρότηση του Μουσείου ή συναφών εκθέσεων. Η έκθεση διερευνά την πορεία της βιομηχανίας μέσα από τεκμήρια λειτουργίας των μεγάλων βιομηχανιών καθώς και ιστορικά στοιχεία για εργοδότες και εργαζόμενους. Την επιμέλεια είχαν η κα Παπαγγελή (επιλογή τεκμηρίων) και η αρχιτέκτων κα Ερατώ Κουτσουδάκη (διαμορφώσεις).

Η Κ. Παπαγγελή ξεναγεί τους «Φίλους» στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας. Φωτ. Μ. Ιωαννίδου

Οι «Φίλοι» στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ελευσίνας. Φωτ. Κ. Μοσχούρη